

Hugo Bouter en Ger de Koning

Toelichting op Genesis 3:1

'De slang nu was de listigste van alle dieren van het veld, die de Heere God gemaakt had; en hij zei tegen de vrouw: Is het echt zo dat God gezegd heeft: U mag niet eten van alle bomen in de hof?'

Genesis 3:1

De verzoeker komt in de gedaante van een slang bij Eva. Maar Adam had de dieren namen gegeven en daarmee zijn soevereiniteit en inzicht over de dieren gedemonstreerd. Het was volledig beneden de waardigheid van de mens om naar

de stem van de slang te luisteren. Adam was samen met Eva de gebieder van de dieren en het hoofd van de hele schepping. Het feit dat dieren niet kunnen spreken en er hier een dier sprak, moest voor Eva een duidelijk signaal zijn dat dit niet de stem van God was. Satan gebruikte de slang als een medium om zelf verborgen te blijven. Dit is het eerste medium in de geschiedenis van de mensheid. Hier neemt de wereld van het occultisme zijn aanvang.

Een belangrijk punt is de aard van de slang in Genesis 3. Moeten we de slang letterlijk of figuurlijk zien? Een 'figuurlijke' slang voert tot een gekunstelde uitleg van de tekst:^[1]_[SEP]

1. De kwalificatie dat de slang de listigste onder alle dieren van het veld was, blijft dan in de lucht hangen.
2. Het oordeel over het dier slaat dan eigenlijk nergens op. Kijk maar eens naar de onderdelen ervan: (a) vervloekt onder al het vee en onder alle dieren van het veld, (b) op uw buik zult u gaan, (c) en stof zult u eten, (d) constante vijandschap tussen de slang en de mens. Alleen het laatste punt is makkelijk te vergeestelijken.^[1]_[SEP]
3. Het spraakgebruik in andere passages, dat bij dit hoofdstuk aansluit, moet geweld worden aangedaan (o.a. Jes. 65:25; Mi. 7:17). Als de Heer tegen Zijn discipelen zegt: 'Wees dan voorzichtig (of: wijs) als slangen' (Matt. 10:16), roept Hij ons zeker niet ertoe op 'de oude slang', d.i. de satan te imiteren!^[1]_[SEP]
4. Je kunt niet meer zeggen dat de (letterlijke) slang Eva verleid heeft door haar sluwheid, zoals Paulus stelt (2 Kor. 11:3).^[1]_[SEP] Kortom, we lezen de Schrift dan niet zoals de onbevagen lezer dat doet, die de mededelingen over het letterlijk spreken van het letterlijke dier terecht neemt zoals ze er staan. En de belangrijke vraag is of Paulus zich soms heeft vergist, toen hij in 2 Korinthiërs 11 de sluwheid van het instrument dat de duivel benutte in de Hof – de letterlijke slang – vergeleek met die van huidige werktuigen van de satan. De apostel bedreef echter geen feilbare menselijke exegese, toen hij sprak over de sluwheid van dit werktuig van de boze als tegenpool van valse apostelen, dienstknechten van de satan.

Als we uitgaan van de vooronderstelling dat het in Genesis 3 om een rechtstreekse manifestatie van de satan zelf zou gaan, was de 'oude slang' dan letterlijk waarneembaar, of niet? Of was het een soort luchtspiegeling, iets dat zich afspeelde in het brein van Eva? Dat denkbeeld ondermijnt zonder meer de historische zondeval en geeft dit hoofdstuk slechts een voorbeeldkarakter, in de trant van: we worden allemaal verzocht door de satan en dan staan we voor

belangrijke keuzes. Maar dan is de mens geen gevallen schepsel meer!^[1]^[2]
Korinthiërs 11 maakt onderscheid tussen de letterlijke slang (vs. 3) en de satan zelf (vs. 14). Er staat niet: want de slang zelf doet zich voor als een engel van het licht!

De satan kiest Eva als gesprekspartner en niet Adam. Hij wist dat zij de zwakste schakel in het geheel was (vgl. 1 Tim. 2:11-14). Met een listige vraag opent hij het gesprek. Met zijn vraag probeert hij twijfel en wantrouwen te zaaien aan wat God heeft gezegd. Zijn list slaagt. Talloze malen is sindsdien door de satan de vraag gesteld: Is het ook dat God gezegd heeft? Hij heeft daarmee zijn ontelbaren verslagen.

